

Dosarul nr. 2ra-212/19

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei (jud: C. Cheptea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: E. Bejenaru, A. Toderăș, A. Albu)

ÎNCHEIERE

20 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de
Alexandr Cireș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Cireș
împotriva lui Stepan Cireș, intervenienți accesorii Lilia Ionița și notarul public Olga
Condorachi cu privire la declararea nulă a actelor juridice, încasarea prejudiciului
material, moral și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
respins apelul declarat de Alexandr Cireș și a fost menținută hotărârea din 23 aprilie
2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei,

c o n s t a t ă:

La data de 18 mai 2017 reclamantul Alexandr Cireș a depus cerere de chemare
în judecată împotriva lui Stepan Cireș și Liliei Ionița, intervenienți accesorii notarii
publici Olga Condorachi, Aurica Panciuc și IP „Agenția Servicii Publice”,
Departamentul Cadastru cu privire la anularea certificatului de moștenitor legal nr. 2-
1781 din 03 aprilie 1998, contractului de vânzare-cumpărare nr. 597 din 06 februarie
2007, recunoașterea dreptului de moștenitor legal asupra ½ cotă-parte din terenul cu
suprafața de 0,1222 ha, nr. cadastral xxxxx, casa cu nr. cadastral xxxxx și construcția
accesorie cu suprafața de 23,8 m², nr. cadastral xxxxx, situate în com. Chișcăreni, rl.
Sîngerei și radierea înscrisurilor din Registrul bunurilor imobile.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, actele juridice contestate contravin
legii, ordinii publice și bunelor moravuri, deoarece sunt încheiate ilicit și bazate pe o
cauză falsă în scopul tănuirii cercului de moștenitori legali.

A susținut că, la momentul întocmirii actelor juridice contestate au fost încălcate
normelor imperative a Legii cu privire la notariat nr. 1153 din 11 aprilie 1997 și
prevederile art. art. 6, 77, 79, 83, 564, 566, 581-582 Cod civil (în redacția anului 1964).

A solicitat anularea certificatului de moștenitor legal nr. 2-1781 din 03 aprilie 1998, contractului de vânzare-cumpărare nr. 597 din 06 februarie 2007, recunoașterea dreptului de moștenitor legal asupra ½ cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,1222 ha, nr. cadastral xxxxx, casa cu nr. cadastral xxxxx și construcția accesorie cu suprafața de 23,8 m², nr. cadastral xxxxx, situate în com. Chișcăreni, rl. Sîngerei și radierea înscrisurilor din Registrul bunurilor imobile.

Concomitent, prin cererea de repunere în termen, reclamantul Alexandr Cireș a mai solicitat repunerea în termen a cererii de chemare în judecată, invocând drept temei aflarea sa la tratament staționar în Spitalul de Psihiatrie Bălți în perioada 16 iulie 1997-16 iunie 2016 (f.d. 11, vol. I).

Ulterior, la data de 23 octombrie 2017 reclamantul Cireș Alexandr a depus cerere de modificare a cerințelor împotriva lui Stepan Cireș, intervenienți accesorii Lilia Ionița și notarul public Olga Condorachi, solicitând anularea certificatului de moștenitor legal nr. 2-1781 din 03 aprilie 1998, recunoașterea dreptului de moștenitor legal asupra ½ cotă-parte din imobilul rămas după decesul părinților, precum și încasarea din contul lui Stepan Cireș în beneficiul său a prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată (f.d. 80, 81, vol. I).

În continuare, la data la 20 aprilie 2018 reclamantul Alexandr Cireș a depus cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat repunerea în termen a acțiunii, anularea certificatului de moștenitor legal nr. 2-1781 din 03 aprilie 1998, recunoașterea dreptului de moștenitor legal asupra ½ cotă-parte din imobilul rămas după decesul părinților compus din: terenul cu suprafața de 0,1222 ha, nr. cadastral xxxxx, casă de locuit cu suprafața de 70,9 m², nr. cadastral xxxxx și construcția accesorie cu suprafața de 23,8 m², nr. cadastral xxxxx, amplasat în rl. Sîngerei, com. Chișcăreni, precum și încasarea din contul pârâtului Cireș Stepan în beneficiul său a sultei în mărime de 1250 dolari, echivalentul a ½ din costul imobilului vândut la prețul de 2500 dolari = 32300 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime totală de 6400 lei, constituite din taxa de stat și cheltuielile de asistență juridică (f.d. 140, 142, 145 vol. I).

Prin hotărârea din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Alexandr Cireș, a fost repus Alexandr Cireș în termenul de depunere a acțiunii, a fost anulat certificatul de moștenitor legal nr. 2-1781 din 03 aprilie 1998, întocmit de către notarul de stat Olga Condorachi pe numele lui Stepan Cireș, a fost recunoscut dreptul de moștenitor legal al lui Alexandr Cireș asupra ½ cotă-parte din imobilului compus din: terenul cu suprafața de 0,1222 ha, nr. cadastral xxxxx, casă de locuit cu suprafața de 70,9 m², nr. cadastral xxxxx și construcția accesorie cu suprafața de 23,8 m², nr. cadastral xxxxx, amplasat în rl. Sîngerei, com. Chișcăreni, a fost încasat din contul lui Stepan Cireș în beneficiul lui Alexandr Cireș mărimea sultei egală cu 1250 dolari SUA, echivalentul a 16150 de lei din costul imobilului vândut, ce a constituit suma totală de 32300 de lei, echivalentul sumei contractuale de 2500 dolari SUA și a fost încasat din contul lui Stepan Cireș în beneficiul lui Alexandr Cireș suma prejudiciului moral în mărime de 5000 de lei și suma de 6400 de lei, compusă din cheltuieli de asistență juridică în mărime de 6000 de lei și taxa de stat în sumă de 400 de lei.

Prin decizia din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul

declarat de Alexandr Cireș și a fost menținută hotărârea din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei.

Instanța de apel și-a motivat concluzia prin faptul că, deși consideră eronată soluția instanței de fond, hotărârea acesteia a fost atacată doar de Alexandr Cireș, respectiv acestuia nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel.

La caz, instanța de apel a menționat că instanța de fond corect a admis cererea de repunere în termen a acțiunii, considerând întemeiată omiterea termenului prevăzut de lege de 3 ani, pe motive de boală gravă. Deci, solicitarea lui Stepan Cireș privind respingerea acțiunii ca fiind depusă tardiv este nefondată.

Cu referire la fondul cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a relevat că, la caz, Alexandr Cireș, deși a comis ilegalități în privința tatălui său Grigore Cireș, în certificatul de moștenitor legal înscris Gheorghe, acțiuni care s-au soldat cu decesul ultimului, prin decizia Judecătoriei Sîngerei din 14 februarie 1996, s-a constatat că a acționat fără discernământ, în stare de iresponsabilitate, fiind astfel eliberat de pedeapsa penală, cu aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical.

În circumstanțele descrise, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a constatat că Alexandr Cireș avea vocație succesorală și nu a renunțat la partea sa din averea rămasă după decesul tatălui său Grigore Cireș, fapt prevăzut de art. 585 Cod civil (redacția an. 1964).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a reținut că prima instanță just a recunoscut dreptul de moștenitor legal al lui Cireș Alexandr Grigore asupra ½ cotă-parte din imobilului constituit din terenul cu suprafața de 0,1222 ha, nr. cadastral xxxxx, casă de locuit cu suprafața de 70,9 m², nr. cadastral xxxxx și construcția accesorie cu suprafața de 23,8 m², nr. cadastral xxxxx, amplasat în rl. Sîngerei, com. Chișcăreni.

Totodată, instanța de apel a menționat că bunul imobil aflat în litigiu, a fost înstrăinat în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 597 din 06 februarie 2007, iar dreptul de proprietate cu cotă-parte 1.0 a fost înregistrat după Lilia Ionița, care a fost recunoscută cumpărător de bună-credință.

Astfel, având în vedere că cumpărătorul a investit sume enorme în această gospodărie prin reconstrucții și reparații capitale, majorând astfel costul bunului imobil, instanța de fond corect a încasat de la Stepan Cireș în beneficiul lui Alexandr Cireș ½ din prețul total al imobilului menționat la momentul înstrăinării acestuia, conform contractului.

În concluzie, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a învederat că Stepan Cireș în calitatea sa de vânzător a tăinuit veridicitatea informației oferite notarului, contrar prevederilor art. 764-765 Cod Civil, respectiv nu au fost respectate condițiile de valabilitate a actului juridic, fapt care atestă că ultimul a acționat cu rea-credință împotriva moștenitorului legal Alexandr Cireș, provocându-i astfel suferințe morale și prejudicii materiale.

La data de 08 noiembrie 2018 Alexandr Cireș a declarat recurs împotriva deciziei din 30 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia și casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, actele prezentate confirmă că patrimoniul rămas după decesul părinților îi aparține doar lui, respectiv certificatul de moștenitor legal nr. 2-1781 din 03 aprilie 1998, întocmit de către notarul de stat Olga Condorachi pe numele lui Stepan Cireș, urmează a fi anulat, iar ca urmare să-i fie recunoscut dreptul de moștenitor legal asupra imobilului compus din terenul cu suprafața de 0,1222 ha, nr. cadastral xxxxx, casă de locuit cu suprafața de 70,9 m², nr. cadastral xxxxx și construcția accesorie cu suprafața de 23,8 m², nr. cadastral xxxxx, amplasat în rl. Sângerei, com. Chișcăreni.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la data de 30 octombrie 2018, iar recurentul a declarat recurs la data de 08 noiembrie 2018.

Astfel, recursul, declarat la data de 08 noiembrie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu. În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Alexandr Cireș nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Alexandr Cireș, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Alexandr Cireș ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Alexandr Cireș se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru